

F.t.l. vedr. ophavsretsloven

Lovforslag nr. L 111. Fremsat den 14. marts 1984 af ministeren for kulturelle anliggender

Forslag

til

Lov om ændring af ophavsretsloven

I lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, jfr. lovbekendtgørelse nr. 130 af 15. april 1975, som ændret bl.a. ved lov nr. 240 af 8. juni 1977, lov nr. 177 af 28. april 1982 og senest ved lov nr. 697 af 21. december 1982, ophæves § 64.

Bemærkninger til lovforslaget

Forslaget drejer sig alene om ophævelse af en revisionsfrist.

Ved lov nr. 240 af 8. juni 1977 blev der gennemført en ændring af ophavsretslovens § 17 med sigte på at skabe en udvidet adgang til at foretage optagelser fra Danmarks Radios udsendelser inden for undervisningsvirksomhed. Før 1977 var det kun tilladt at foretage lydoptagelser til midlertidigt brug i undervisningen. Ændringen i 1977 indebar, at det blev tilladt uden samtykke fra rettighedshaverne at optage og opbevare såvel radio- som fjernsynsudsendelser til undervisningsbrug indenfor en vist frist (4 år fra første udsendelse) fastsat af kulturministeren efter forhandling med de implicerede parter. Efter fristens udløb slettes optagelserne, medmindre der opnås aftale om fortsat opbevaring. Undervisningsudsendelser kan efter den midlertidige ordning optages uden vederlag. For optagelse af andet end undervisningsudsendelser har rettighedshaverne krav på vederlag.

I bemærkningerne til lovforslaget blev det fremhævet, at den foreslåede nye lovregulering måtte betragtes som en midlertidig ordning. Under udvalgsbehandlingen i folketinget blev det herefter skønnet hensigtsmæssigt, at der ved en udtrykkelig bestemmelse om revision af loven blev sikret folketinget mulighed for at bedømme virkningerne af lovreguleringen, når ordningen – efter indgåelsen af de nødvendige aftaler blandt andet om vederlag – havde virket nogle år. Det blev derfor i 1977-loven bestemt, at forslag til revision af ændringsloven skulle fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1981–82. Ved lov nr. 177 af 28. april 1982 blev denne revisionsfrist udskudt til folketingsåret 1982–83. Ved lov nr. 697 af 21. december 1982 blev revisionsfristen yderligere udskudt til folketingsåret 1983–84.

Baggrunden for de udskudte revisionsfrister var blandt andet, at der i 1982 og 1983 fortsat herskede usikkerhed om, hvorvidt den midlertidige ordning efter ophavsretslovens § 17 ved de fornødne aftaler om vederlag m.v. kunne bringes til at fungere efter sin hensigt.

Det foreliggende lovforslag indebærer, at den senest i december 1982 fastsatte revisionsfrist til folketingsåret 1983–84 foreslås ophævet.

Baggrunden for forslaget er følgende:

Vederlagsspørgsmålet og spørgsmålet om vilkårene for brug af § 17-optagelser efter udløbet af den ovennævnte 4-års frist har været genstand for langvarige forhandlinger mellem på den ene side undervisningsministeriet, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Københavns kommune og Frederiksberg kommune og på den anden side rettighedshaverne repræsenteret af selskabet COPY DAN. Forhandlingerne er efter det for kulturministeriet oplyste resultatet i, at der i december 1983 er opnået enighed mellem parterne om en aftale, som skal gælde i perioden 1. august 1984 til 31. juli 1986. Det fremgår af aftalen, at den er baseret på den i 1977 gennemførte ændring af § 17, samt at aftalen ophører med at gælde, såfremt der sker en ændring i denne lovregulering.

Spørgsmålet om en ændring af § 17 har sideløbende med aftaleforhandlingerne været behandlet i det ophavsretlige revisionsudvalg. Udvalget har i en udtalelse af 14. april 1983 fremlagt 2 forslag om gennemførelse af en aftalelicensordning på området.

Et flertal i udvalget bestående af rettighedshaverorganisationernes repræsentanter foreslår en ordning, hvorefter der principielt kræves aftale med rettighedshaverne til enhver optagelse fra radio- og fjernsyn til brug indenfor undervisningsvirksomhed. For at lette brugernes adgang til at indgå sådanne aftaler gennemføres en aftalelicensordning. Aftalelicensen indebærer, at aftaler som træffes med rettighedshavernes organisationer efter loven også får virkning i forhold til rettighedshavere, som står udenfor organisationerne, herunder udenlandske rettighedshavere. Kan der ikke opnås enighed mellem undervisningsområdet og rettighedshavernes organisationer forudsætter udvalgsflertallet, at spørgsmålet eventuelt løses ved frivillig voldgift.

Et mindretal i udvalget bestående af udvalgets formand, samt undervisningsministeriets, kulturmi-

nisteriets og bibliotekstilsynets repræsentanter tilslutter sig forslaget om en aftalelicensordning, men finder, at undervisningsområdet i en kortere periode på 1-2 år bør have adgang til frit at optage og bruge udsendelser i radio- og fjernsyn uden samtykke fra eller vederlag til rettighedshaverne. Anvendes optagelserne udover den frie brugsperiode, må der træffes aftale med rettighedshaverne. Aftalerne tillægges aftalelicensvirkning på samme måde som nævnt ovenfor. Kan der ikke opnås enighed mellem parterne om sådanne aftaler, finder udvalgets mindretal, at spørgsmålet af enhver af parterne bør kunne henskydes til tvungen afgørelse af det i ophavsretslovens § 54 omtalte nævn. DRs repræsentanter i udvalget går ind for, at der efter den frie udnyttelsesperiode bør gælde en egentlig tvangslicensordning.

Efter at der er opnået enighed mellem undervisningsområdet og rettighedshavernes organisationer om en aftalemæssig løsning af vederlags- og fristspørgsmålet inden for rammerne af den gældende § 17, finder kulturministeriet ikke, at det på nuværende tidspunkt vil være rigtigt at fremme forslag om en ændring af ophavsretslovens § 17, som vil forrykke lovgrundlaget for den mellem parterne truffne ordning. Spørgsmålet om en ændring af § 17 bør efter ministeriets opfattelse afvente en senere lovrevision og på et egnet tidspunkt tages op til fornyet vurdering i lyset af de erfaringer, som indvindes i de nærmeste år på området. I overensstemmelse hermed foreslås den i december 1982 fastsatte revisionsfrist i ophavsretslovens § 64 (revision i folketingsåret 1983-84) ophævet, uden at der fastsættes nogen ny frist.